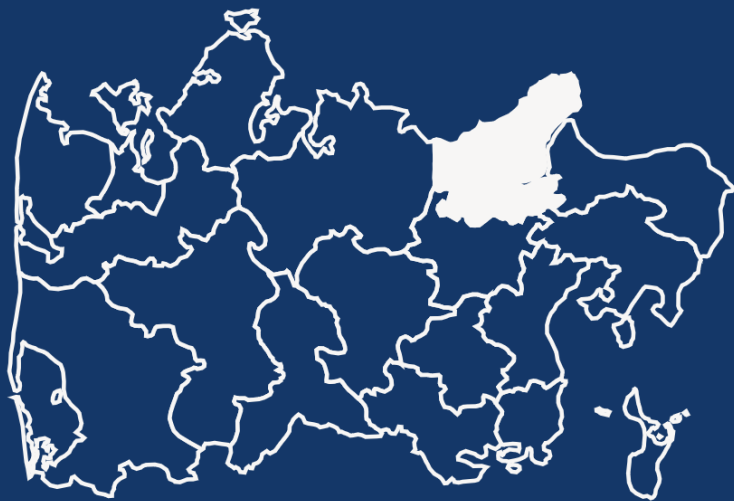

Erhvervsudvikling i Randers Kommune

Tendenser, specialisering og vækst

Marts 2025

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Beskæftigelse og specialisering	7
3. Virksomhedsbestand	12
4. Iværksætteri	18
5. Vækstvirksomheder og eksport	28

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Velkommen til den sjette udgave af Kommunerapporten om erhvervsudviklingen i Midtjylland. Rapporten giver et opdateret indblik i erhvervslivet i de 19 midtjyske kommuner og belyser de muligheder og udfordringer, der præger udviklingen.

Erhvervshus Midtjylland hjælper erhvervslivet med at skabe vækst og udvikling. For at kunne gøre dette bedst muligt er det vigtigt, at vi har en opdateret viden om de områder, som har betydning for virksomhedernes udvikling. Kommunerapporterne spiller en vigtig rolle i dette arbejde, da den giver os relevant data, som kan danne grundlag for fremtidige indsatser, der kan understøtte erhvervslivet både lokalt og regionalt.

Som tidligere vil årets kommunerapport indeholde kommenteret erhvervsstatistik. I år adskiller rapporten sig dog ved at indeholde nye indikatorer på iværksætteri - et højaktuelt emne. Der er fokus på de brancher med flest iværksættere, iværksætternes uddannelsesniveau samt andelen af kvindelige iværksættere, hvilket kan være med til at danne grundlag for endnu mere målrettede og tilpassede erhvervsfremmetiltag, som bedre imødekommer de konkrete behov.

Vi sætter stor pris på kommunernes bidrag til rapporten. Deres input er afgørende for at skabe et solidt fundament for videndeling og inspiration på tværs af kommuner. Dette samarbejde kan danne grobund for nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber, der styrker det lokale erhvervsliv og udnytter regionens mange potentialer.

Et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og Erhvervshus Midtjylland er afgørende for en effektiv erhvervsfremmeindsats. Kommunerapporten skal fungere som et redskab til at fremme denne indsats og skabe et fælles overblik over regionale og tværkommunale

potentialer samt de mest presserende udfordringer.

I rapporten sammenlignes kommunernes udvikling med Region Midtjylland, resten af landet og en række sammenligningskommuner.

Sammenligningskommunerne er Horsens Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

Vi håber, at rapporten vil inspirere og bidrage til en fortsat stærk erhvervsudvikling i hele Midtjylland.

God læselyst!

Ib Lauritsen

Bestyrelsesformand, Erhvervshus Midtjylland

Helle Berthold Rosenberg

Direktør, Erhvervshus Midtjylland

Sammenfatning – erhvervspræstationer

Tabellen til højre sammenfatter Randers Kommunes erhvervspræstationer i 2023 på en række nøgleområder. Her sammenlignes Randers Kommune med hele Region Midtjylland og med andre kommuner i Danmark af samme type (angivet ved et trafiklys).

Tabellen viser, at Randers Kommune i perioden 2018-23 har oplevet en jobvækst på 7,4 pct., hvilket er en smule lavere end det midtjyske gennemsnit.

Væksten i den private beskæftigelse skyldes ikke mindst en høj jobskabelse blandt større virksomheder med mindst 50 ansatte, hvor væksten har været markant stærkere end i sammenligningskommunerne, som det fremgår nederst i tabellen.

I modsat retning trækker, at iværksætterraten er faldende og relativt lav, og at overlevelseshraten for nye virksomheder er faldet til et niveau under regions-gennemsnittet.

Randers Kommune oplevede også et betydeligt fald i andelen af vækstvirksomheder i 2023 efter en stigning i 2021-22. Herudover ligger andelen af eksportvirksomheder og den samlede eksportværdi også relativt lavt i forhold til resten af regionen, om end der er sket en stigning på begge områder frem til 2022.

	Randers Kommune	Region Midtjylland	Sammenligning med andre provinsbykommuner
Jobvækst i den private sektor 2018-23	7,4 pct.	8,5 pct.	
Iværksætterrata	3,5	3,8	
Treårig overlevelseshrate for nye virksomheder	55,5 pct.	57,3 pct.	
Andel vækstvirksomheder	11,2 pct.	12,4 pct.	
Andel eksportvirksomheder	19,3 pct.	20,4 pct.	
Jobvækst i store virksomheder 2018-23	23,7 pct.	14,3 pct.	

Sammenfatning – erhvervsstruktur

Oversigten til højre giver et samlet billede af Randers Kommunes profil som erhvervskommune.

De tre største erhvervsbrancher i Randers Kommune målt på antal jobs er detailhandel, engroshandel og bygge & anlæg. Disse brancher beskæftiger samlet set over 7.400 årsværk. Kommunen har generelt en alsidig erhvervsstruktur med flere brancher, der beskæftiger et stort antal medarbejdere.

Randers Kommune har en stærk specialisering inden for fødevarerindustri, som har en specialiseringsgrad på næsten 2. Det betyder, at branchen fylder dobbelt så meget i Randers Kommune som i en gennemsnitskommune. Derudover har også metalindustri samt tekstil-, træ-, papir- og møbelindustrien en stærk repræsentation i Randers Kommune.

Randers Kommune har en fordeling af små og store virksomheder, der minder om det midtjyske gennemsnit. Store virksomheder (med over 50 ansatte) står for 29 pct. af de private arbejdspladser i kommunen, hvilket er lidt lavere end det regionale niveau. Omvendt har Randers en høj andel af beskæftigede i mikrovirksomheder (0-9 ansatte) på 36 pct., hvilket er højere end i resten af regionen.

Analysen giver også en profil af kommunens iværksættere. Det fremgår bl.a., at andelen af kvindelige iværksættere i Randers Kommune ligger under regions- og landsgennemsnittet. Den nærmere analyse viser, at især andelen af kvindelige iværksættere blandt iværksættere med en lang videregående uddannelse er lav i Randers Kommune.

De tre største brancher

1. Detailhandel:	2.934 årsværk
2. Engroshandel:	2.523 årsværk
3. Bygge og anlæg:	2.038 årsværk

Andel kvindelige iværksættere

Randers Kommune:	24,1 pct.
Region Midtjylland:	25,3 pct.

Top 3 specialiserede brancher

1. Fødevarerindustri:	1,9
2. Metalindustri:	1,6
3. Tekstil-, træ-, papir- og møbelindustri:	1,5

Andel beskæftigede i store og små virksomheder

Randers Kommune	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	36 pct.
Store virksomheder (50+):	29 pct.
Region Midtjylland	
Mikrovirksomheder (0-9 årsværk):	30 pct.
Store virksomheder (50+):	39 pct.

Note: En specialisering på 1,0 svarer til, at en branche udgør en andel af den private beskæftigelse, der svarer til landsgennemsnittet.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit giver et overblik over den private jobskabelse i Randers Kommune og kortlægger kommunens erhvervsprofil.

På næste side vises udviklingen i den private beskæftigelse de senere år samt den kvartalsvise udvikling i 2024 for private lønmodtagere.

De efterfølgende sider går i dybden med kommunens erhvervsstruktur. Først vises, hvordan de private jobs er fordelt på brancher, og hvad jobudviklingen har været på brancheniveau. Derefter viser afsnittet, hvordan beskæftigelsen er fordelt på større og mindre virksomheder.

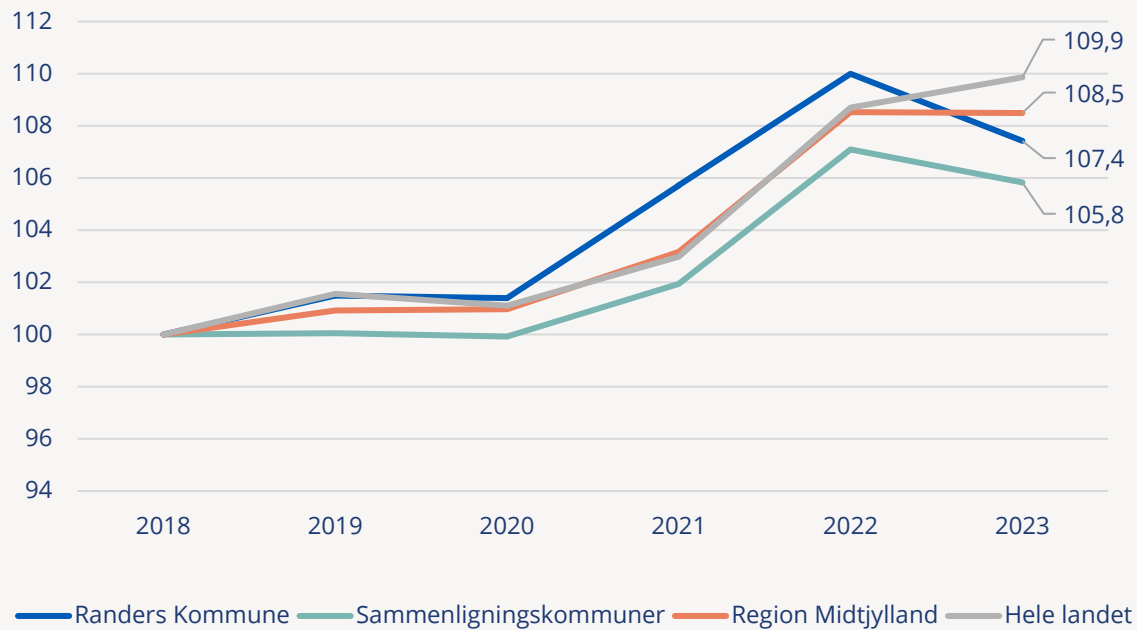
Mindre fald i antallet af private fuldtidsbeskæftigede siden 2022

Udviklingen i den private beskæftigelse er en sammenfattende indikator for erhvervspræstationerne på lokalt niveau, der afspejler den samlede effekt af en række underliggende indikatorer som iværksætteri, vækstvirksomheder, tiltrækning af virksomheder, konkurser, mv. Figur 2.1 sammenholder udviklingen i antallet af private fuldtidsbeskæftigede i Randers Kommune med udviklingen i sammenligningskommunerne, hele Region Midtjylland og hele landet.

Det fremgår, at Randers Kommune har oplevet et mindre fald i antallet af private fuldtidsbeskæftigede i 2023 efter en periode (2020-22), hvor væksten var stærkere end i både regionen og sammenligningskommunerne.

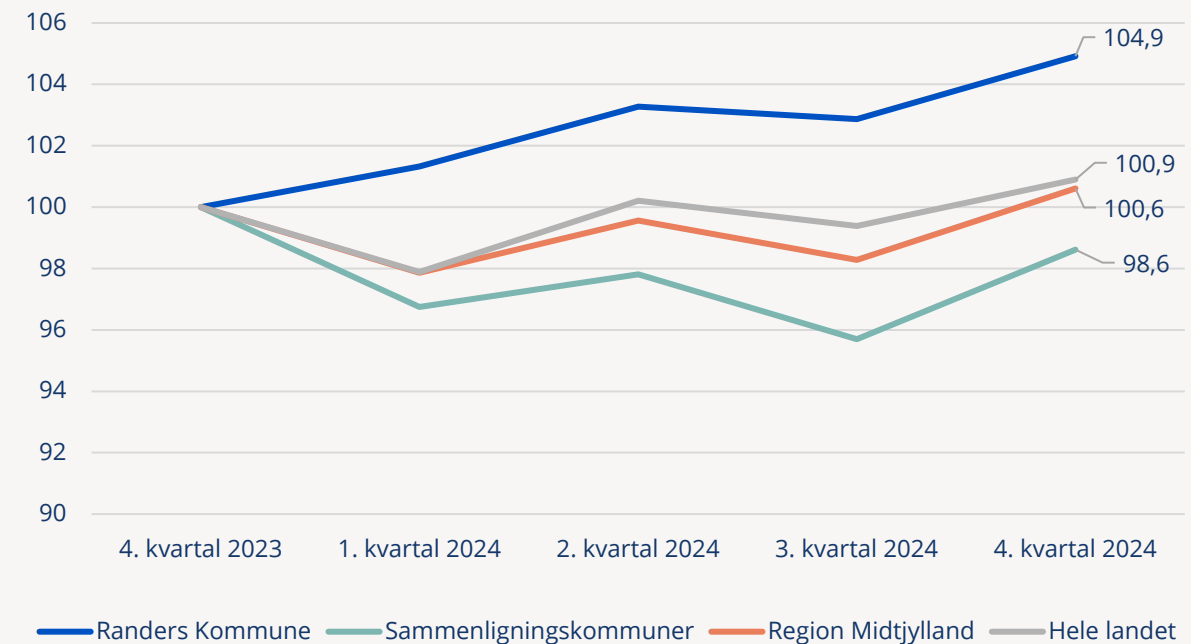
Figur 2.2 fokuserer på den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen det seneste år – belyst gennem antallet af privatansatte lønmodtagere. Figuren indikerer, at jobudviklingen igen har været stærk i Randers i 2024 efter nedgangen i 2023.

Figur 2.1. Indeks for udvikling i privat fuldtidsbeskæftigelse (2018=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.2. Indeks for udvikling i privatansatte lønmodtagere, 2024 (4. kv. 2023=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af jobindsats.dk. Beskæftigelsen i den private sektor er opgjort ved den samlede fuldtidsbeskæftigelse fratrukket branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

Mangfoldig erhvervsstruktur og vækst i serviceerhvervene

Tabel 2.1 giver et overblik over den private beskæftigelse og udviklingen heri i Randers Kommune fordelt på brancher. Tabellen viser også de enkelte branchers erhvervmæssige specialisering i Randers Kommune i 2023. Det fremgår, at detailhandel, engroshandel samt bygge & anlæg er de største brancher i Randers Kommune målt på antal fuldtidsjobs i 2023. Engroshandel har endvidere oplevet vækst i perioden, mens beskæftigelsen i detailhandel samt bygge og anlæg er stort set uændret. Den største jobvækst ses inden for operationel service (rengøring, vagttjenester, vikarer, mv.), der har oplevet en markant udvikling siden 2018.

Tabel 2.1. Antal private jobs, jobvækst 2018-23 samt erhvervmæssig specialisering, fordelt på brancher

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2018-23 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2018-23 (pct.)	Specialisering, 2023
	2018	2023			
Detailhandel	2.941	2.934	0%	3%	1,3
Engroshandel	2.318	2.523	9%	5%	1,3
Bygge & anlæg	2.046	2.038	0%	14%	0,9
Operationel service	1.427	1.931	35%	7%	1,4
Transport	1.174	1.332	13%	10%	1,0
Fødevareindustri	1.035	1.166	13%	7%	1,9
Tekstil-, træ- og møbelindustri	969	1.009	4%	6%	1,5
Rådgivning og forskning	818	968	18%	22%	0,6
Primære erhverv	874	905	4%	-3%	1,2
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	717	903	26%	10%	0,8
Hoteller og restauranter	706	830	18%	12%	0,8
Kemisk industri, medicinalindustri og plast-, glas- og betonindustri	953	826	-13%	16%	0,9
Sundhedsvæsen	643	765	19%	24%	1,3
Metalindustri	777	751	-3%	-2%	1,6
Finansiering og forsikring	637	721	13%	8%	0,7
Andre serviceydelser	576	582	1%	7%	0,9
Ejendomshandel	566	545	-4%	3%	1,0
Undervisning	477	515	8%	7%	1,0
Tele, it og information	343	383	11%	24%	0,3
Kultur og fritid	395	381	-3%	16%	1,0
Erhvervsservice	265	307	16%	8%	0,7
Råstof og energi, mv.	279	299	7%	24%	1,1
Velfærdsinstitutioner	252	151	-40%	12%	0,3
Forlag, tv og radio	115	118	3%	13%	0,4
Alle brancher	21.303	22.884	7%	10%	1,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ.

Høj specialisering inden for fødevare- og metalindustri i Randers Kommune

Figuren til højre giver en grafisk illustration af Randers Kommunes erhvervsmæssige specialisering og udvikling. Den fokuserer på de brancher, der fylder mest beskæftigelsesmæssigt i kommunen, jf. tabel 2.1 på forrige side.

Det fremgår, at fødevareindustri er den mest specialiserede branche i kommunen, idet den fylder dobbelt så meget i Randers som i en gennemsnitskommune. Derudover har metalindustrien samt tekstil-, træ- og møbelindustrien også en høj specialiseringsgrad.

Samtidig viser figuren, at flere brancher har oplevet jobvækst siden 2018. Operationel service har haft den største vækst målt på antal nye jobs.

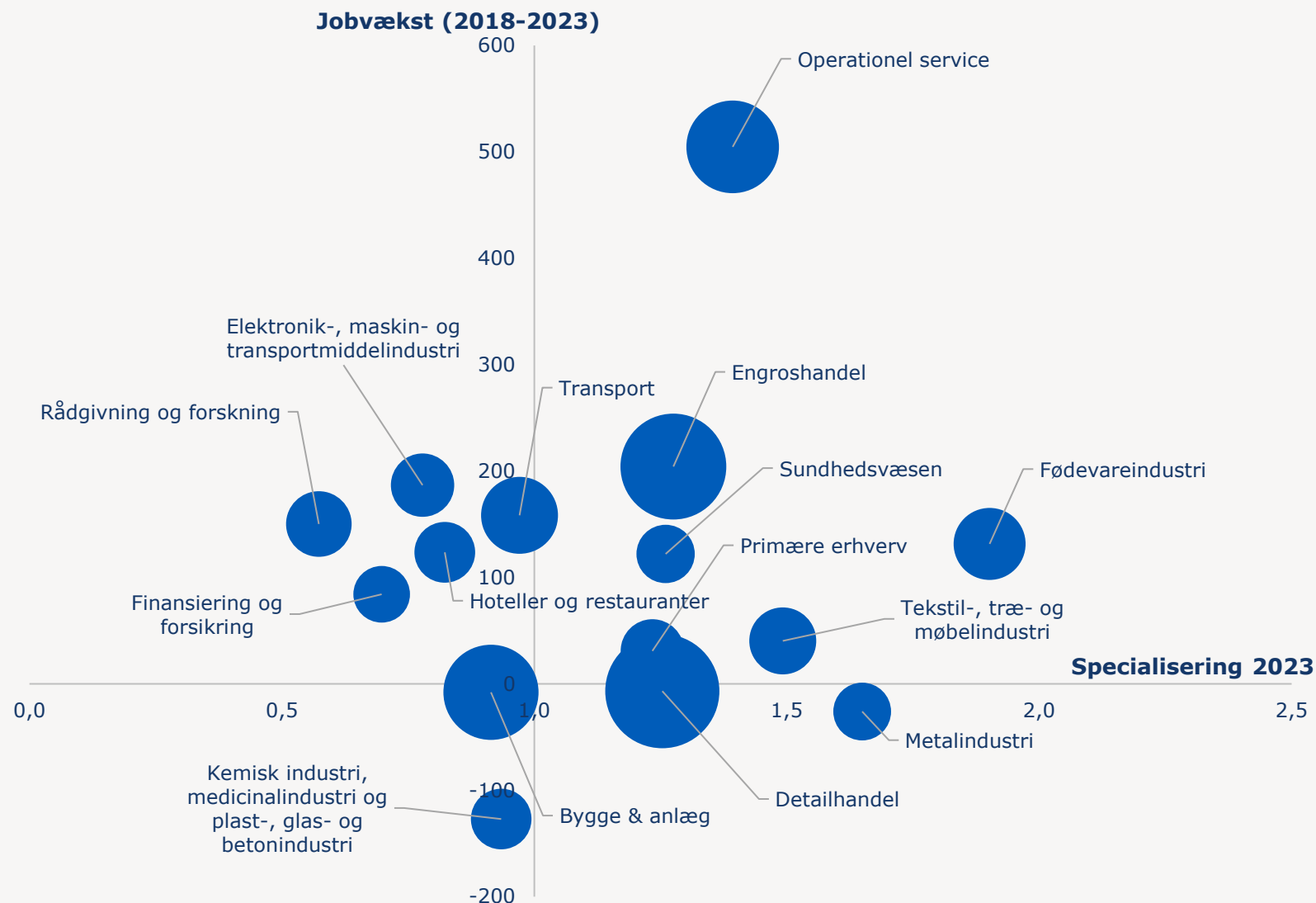

Figuren viser den erhvervsmæssige specialisering og udvikling.

Branchernes betydning i kommunen er belyst gennem tre indikatorer:

- Cirklernes diameter illustrerer størrelsen af hver branche målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2023.
- Placeringen langs figurens x-akse viser branchens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af den private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2018-23. Dvs. om branchen har haft vækst eller tilbagegang.

Figur 2.3. Randers Kommunes erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Figuren omfatter de 15 største brancher i kommunen.

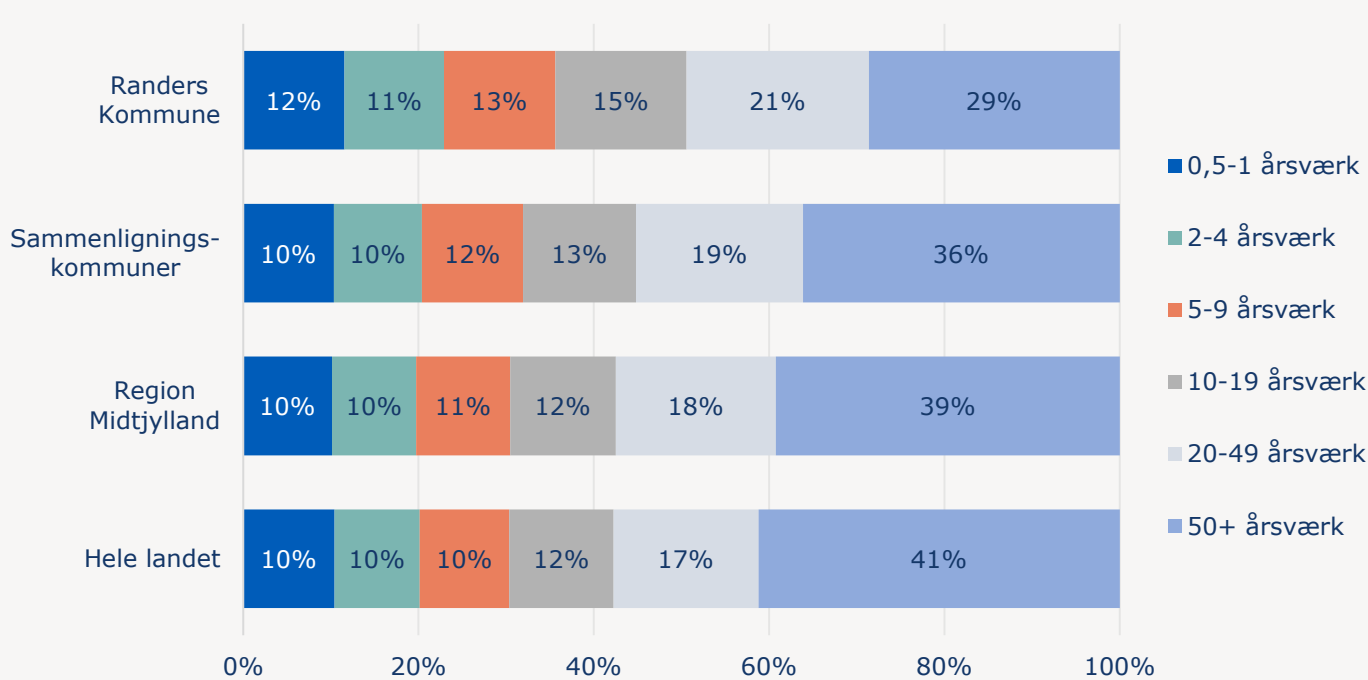
Store virksomheder beskæftiger færre i Randers Kommune end på landsplan

Figuren og tabellen nedenfor giver et billede af virksomhedsstrukturen i Randers Kommune. Figur 2.4 viser, hvor meget henholdsvis mindre og større virksomheder udgjorde af den private beskæftigelse i 2023, mens tabel 2.2 viser, om de forskellige størrelseskategorier har haft vækst eller tilbagegang i perioden 2018-23.

Figuren viser, at virksomhedsstrukturen i Randers Kommune adskiller sig noget fra resten af regionen og hele landet, idet en mindre andel af de privat beskæftigede arbejder i virksomheder med over 50 årsværk. Omvendt er en større andel beskæftiget i virksomheder med 10-49 årsværk i Randers Kommune.

Herudover viser tabel 2.2, at jobudviklingen fordelt på størrelseskategorier adskiller sig markant fra regionsgennemsnittet. Trods de større virksomheders (50+ ansatte) mindre udbredelse i Randers Kommune, er det faktisk denne gruppe, der har haft den største vækst i perioden 2018-23. Omvendt er beskæftigelsen gået tilbage blandt virksomheder med under 10 årsværk.

Figur 2.4. Fordeling af private fuldtidsbeskæftigelse efter størrelsen af virksomhed, de arbejder i, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Tabel 2.2. Jobudvikling 2018-23 for private virksomheder opdelt på størrelsesgrupper

Størrelse	Randers Kommune	Region Midtjylland
0,5-1 årsværk	0,3%	2,8%
2-4 årsværk	-11,4%	-5,8%
5-9 årsværk	-1,9%	2,4%
10-19 årsværk	16,7%	6,4%
20-49 årsværk	4,8%	14,1%
50+ årsværk	23,7%	14,3%
Alle virksomheder	7,4%	8,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder. Udvikling i antal jobs er opgjort på baggrund af gruppernes samlede fuldtidsbeskæftigelse i henholdsvis 2018 og 2023.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3

Virksomhedsbestand

Dette afsnit kigger nærmere på Randers Kommunes virksomheder.

Først gennemgår afsnittet, hvordan virksomhederne er fordelt på brancher, og om antallet af virksomheder er stigende eller faldende i de enkelte brancher.

Dernæst vises udviklingen i omfanget af tilflyttende og fraflyttende virksomheder, og hvordan tilflyttere og fraflyttere er fordelt på sektorer og størrelsesgrupper.

Til sidst viser afsnittet data for omfanget af konkurser i kommunen.

Stor vækst i antallet af virksomheder inden for bygge og anlæg

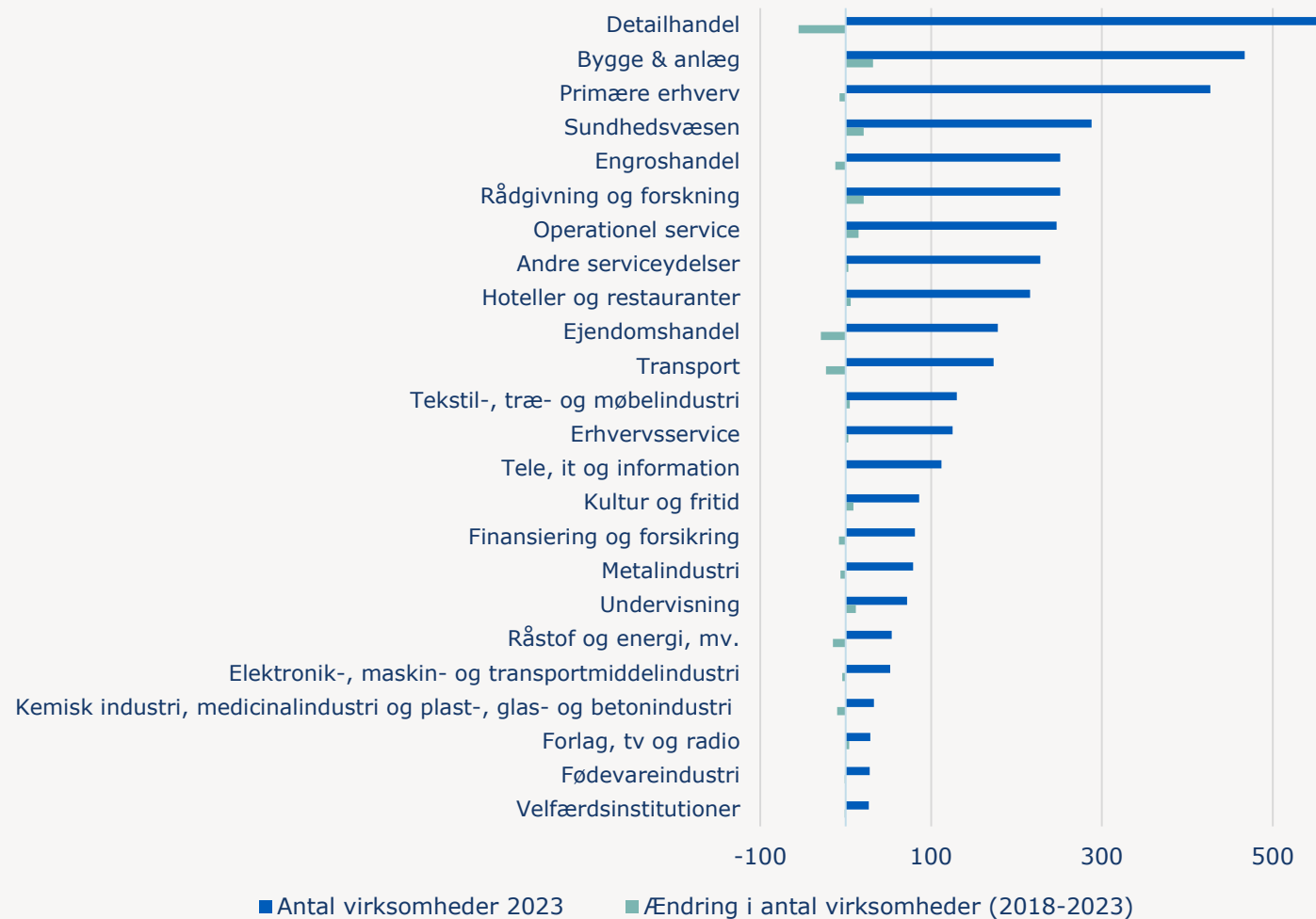
Der eksisterede ved udgangen af 2023 i alt 4.199 reelle virksomheder (arbejdssteder med mindst ét halvt årsværk) i Randers Kommune. Det er et fald på 1 pct. siden 2018.

Figuren viser, at detailhandel, bygge & anlæg samt primære erhverv er blandt de største brancher målt på antal virksomheder i kommunen.

Dertil fremgår det, at virksomhedsbestanden er steget inden for bygge & anlæg, rådgivning samt det private sundhedsvæsen. Omvendt har der været et fald i antallet af virksomheder inden for detailhandel.

Figur 3.1. Antal private virksomheder 2023 samt vækst i antal virksomheder 2018-23, opdelt på brancher

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

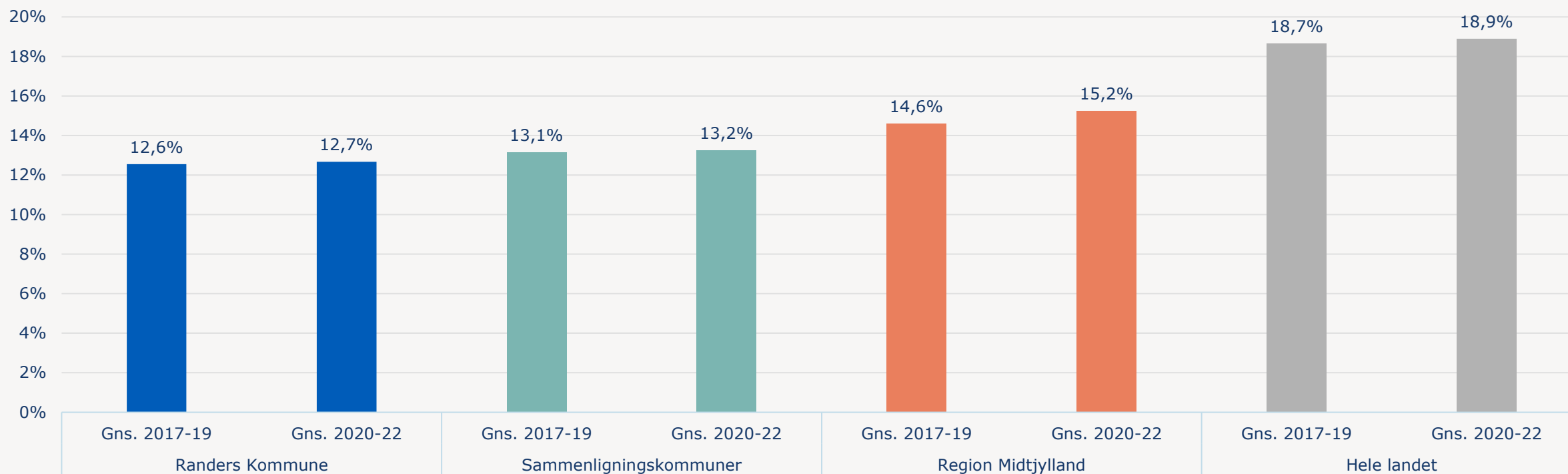
Note: Virksomheder er opgjort på arbejdsstedsniveau. Tabellen medtager kun virksomheder, der lever op til Danmarks Statistiks minimumskrav for at være en reel virksomhed (aktivitet, der svarer til et halvt årsværk i den pågældende branche).

En ud af otte privatansatte er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab

En indikator for erhvervslivets internationalisering er omfanget af virksomheder, der har udenlandske ejere. Derudover kan udenlandsk ejerskab have betydning for beskæftigelse, investeringer og den lokale erhvervsstruktur. Figur 3.2 viser, hvor stor en andel af de privat beskæftigede der er ansat i virksomheder under udenlandsk ejerskab.

Det fremgår, at andelen af privat beskæftigede i udenlandsk ejede virksomheder i Randers Kommune er lavere end gennemsnittet for regionen og på landsplan. Andelen ligger tæt på niveauet i sammenligningskommunerne og har ikke ændret sig væsentligt mellem de to perioder, 2017-19 og 2020-22.

Figur 3.2. Udenlandsk ejede virksomheders andel af den private beskæftigelse, 2017-19 & 2020-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Opgjort på arbejdssteder og beskæftigede personer. Arbejdsstedernes nationalitet er baseret på virksomhedernes ejerskabsforhold.

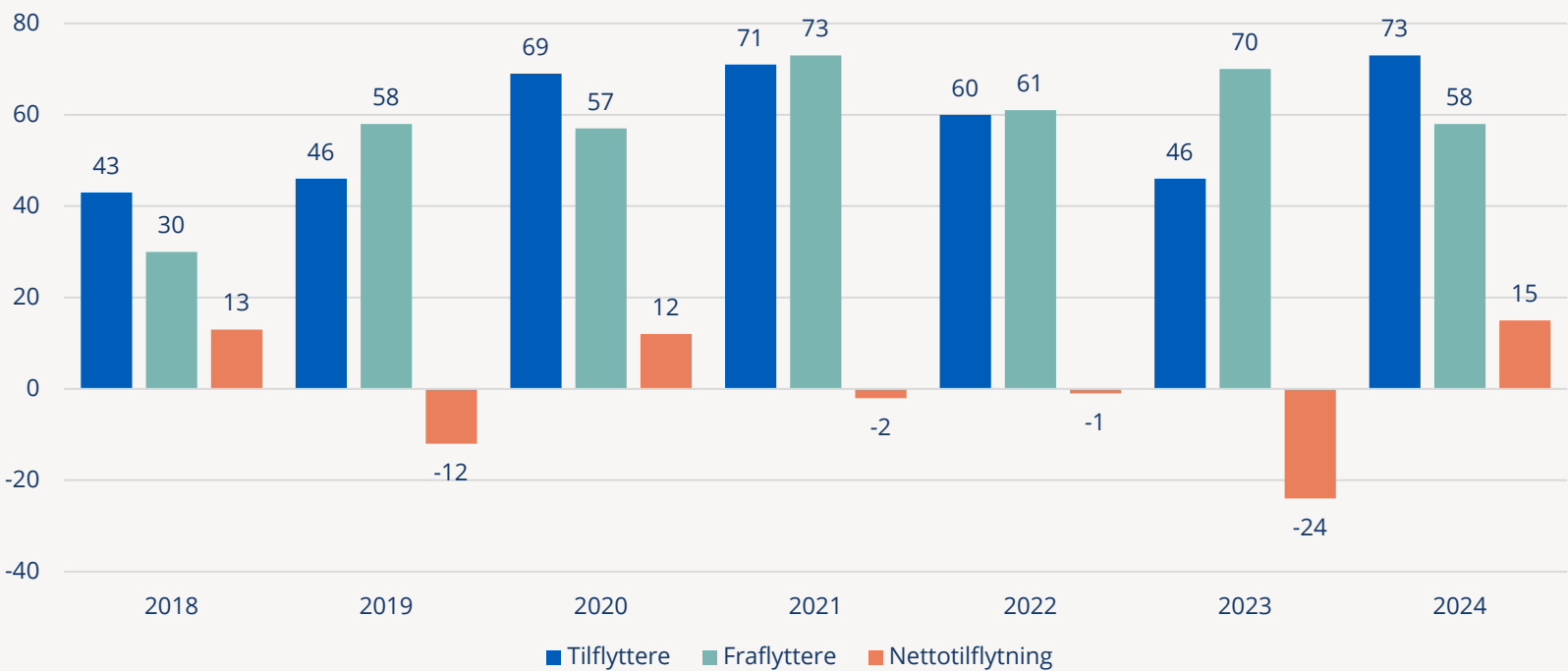
Virksomheder defineres som udenlandsk ejet, hvis en udenlandsk ejer direkte eller indirekte besidder mere end 50 pct. af egenkapital eller aktionernes stemmerettigheder.

Svag nettotilflytning af virksomheder til Randers Kommune

Et andet pejlemærke for erhvervsvilkårene i en kommune er forholdet mellem til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 3.3 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger fratrullet fraflytninger) til Randers Kommune i perioden 2018-24.

Over perioden har der samlet set været næsten lige så mange tilflyttede som fraflyttede virksomheder, idet den samlede nettotilflytning er på en virksomhed over perioden. Udviklingen har dog varieret fra år til år. I flere år har der været en nettotilflytning, mens 2023 skiller sig ud med en markant nettofraflytning, hvor flere virksomheder forlod kommunen, end der flyttede til. I 2024 kan der igen konstateres nettotilflytning.

Figur 3.3. Til- og fraflytning af virksomheder i Randers Kommune, 2018-24

Opgørelse af til- og fraflyttede virksomheder

Analysen af til- og fraflyttede virksomheder er baseret på et særudtræk fra CVR-registeret.

Analysen er afgrænset til arbejdssteder, der på flyttetidspunktet har beskæftigede lønmodtagere.

Opgørelsen af beskæftigelse er baseret på virksomhedens indberetninger til Skattestyrelsens eIndkomstregister.

Virksomhedsejere i enkeltmandsejede virksomheder uden andre ansatte, og som ikke udbetaler løn til sig selv, indgår ikke i opgørelsen.

Modsat tidligere kommunerapporter omfatter analysen også virksomheder med hovedsæde i andre kommuner, der flytter en afdeling til kommunen.

Opgørelsen adskiller sig fra de månedlige til- og fraflyttelister på kommunalt niveau ved kun at fokusere på arbejdssteder med beskæftigede lønmodtagere.

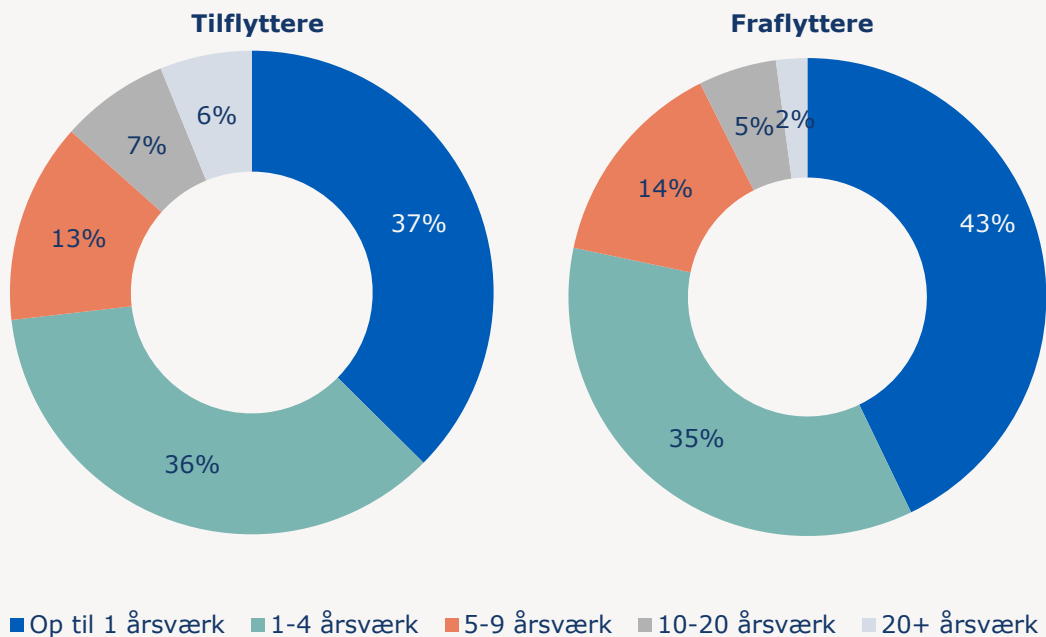
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Stor tilflytning af industrivirksomheder i Randers Kommune

Figur 3.4 viser forskelle mellem til- og fraflyttede virksomheder i Randers Kommune, når det gælder virksomhedernes størrelse. Det fremgår, at en lidt større andel af de tilflyttede virksomheder har 20+ årsværk, mens mindre virksomheder med op til 1 årsværk udgør en lidt større andel af de fraflyttede virksomheder.

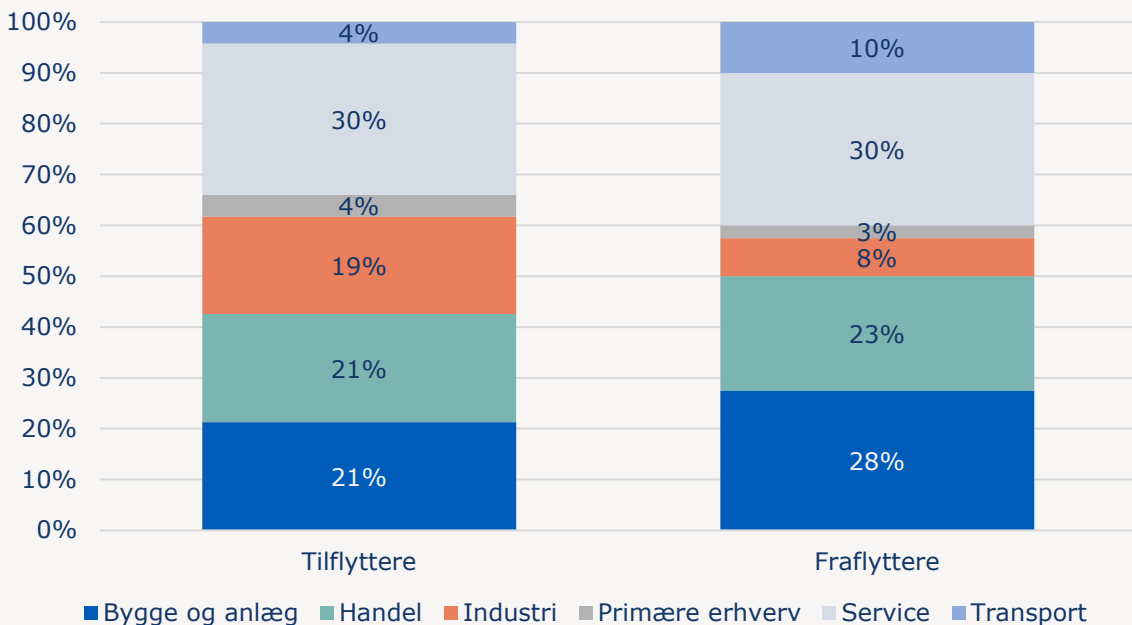
Figuren til højre giver et billede af, hvordan til- og fraflytterne fordeler sig på hovedsektorer, idet figuren fokuserer på virksomheder med mindst fem fuldtidsansatte for at sætte fokus på virksomheder, hvis til- og fraflytning har stor betydning for udviklingen i den lokale beskæftigelse. Serviceerhvervet udgør den største andel af både de til- og fraflyttede virksomheder. Den største forskel findes inden for industrien, hvor der kan konstateres stor nettotilflytning af virksomheder i perioden 2022-24.

Figur 3.4. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på størrelsesgrupper, 2022-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med beskæftigelse på flyttetidspunktet.

Figur 3.5. Til- og fraflyttede virksomheder fordelt på sektorer, 2022-24

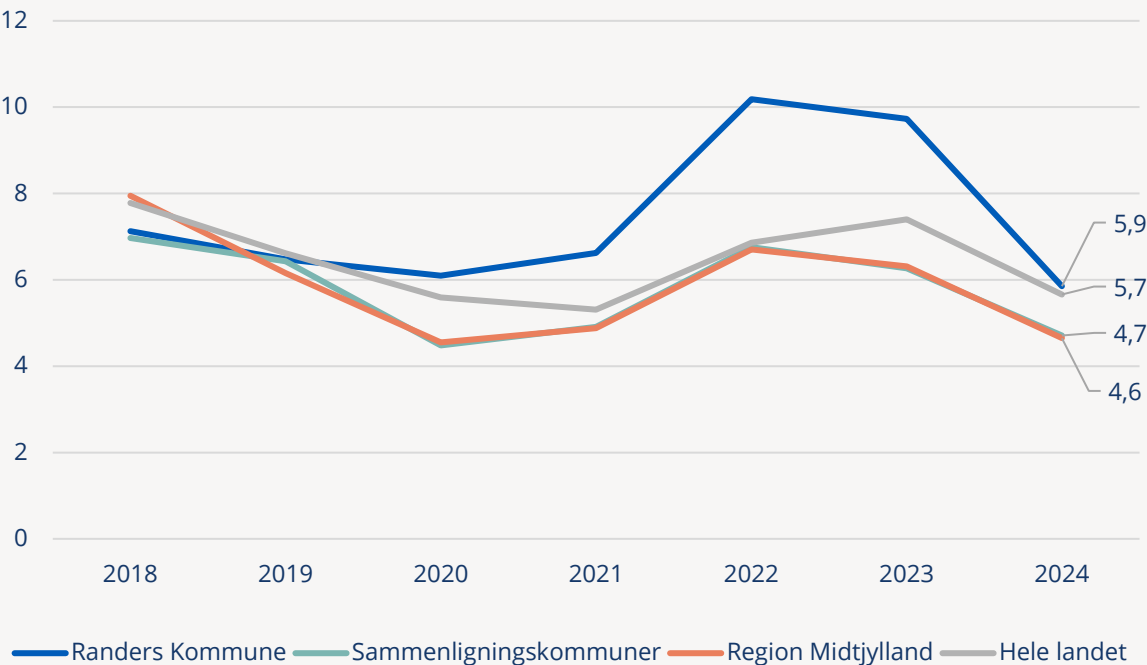
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra CVR-registeret.
Note: Opgjort på baggrund af arbejdssteder med mindst 5+ fuldtidsbeskæftigede på flyttetidspunktet.

Fald i antallet af konkurser i Randers Kommune i 2024

En indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 3.6 viser udviklingen i omfanget af konkurser – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder. Randers Kommune har generelt haft en konkursudvikling på niveau med både hele regionen og sammenligningskommunerne, men med en stigning i 2022, hvor niveauet lå højere end i de tre sammenligningskategorier. Fra 2023 til 2024 er antallet af konkurser faldet i Randers Kommune.

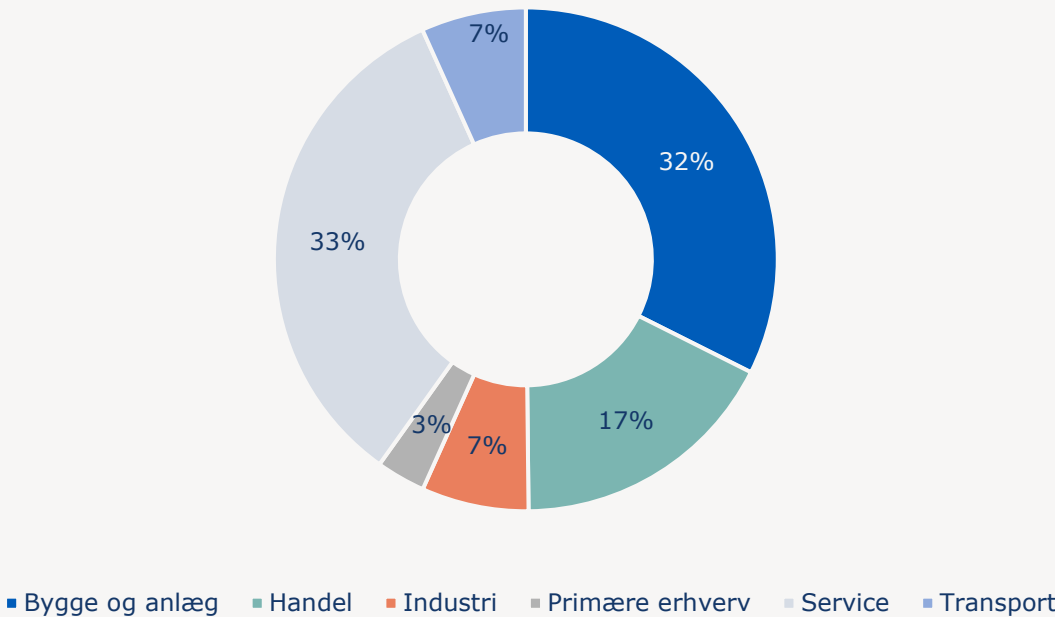
Endelig viser figur 3.7, hvordan konkurserne i kommunen i perioden 2022-24 fordelte sig på hovedsektorer. Det fremgår, at serviceerhvervet samt bygge & anlæg står for den største andel af konkurserne, efterfulgt af handel.

Figur 3.6. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2018-24

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med ansatte og/eller en omsætning på mindst en mio. kr.

Figur 3.7. Konkurser i Randers Kommune fordelt på sektorer, 2022-24

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Iværksætteri

Dette afsnit sætter fokus på iværksætteri i Randers Kommune.

Den første del af afsnittet viser iværksætterraten, og hvordan den har udviklet sig siden 2018. Derefter vises, hvor stor en andel af de nye virksomheder der overlever, og hvordan de udvikler sig målt på årsværk.

Den sidste del af afsnittet går i dybden med iværksætternes fordeling på brancher, køn og alder.

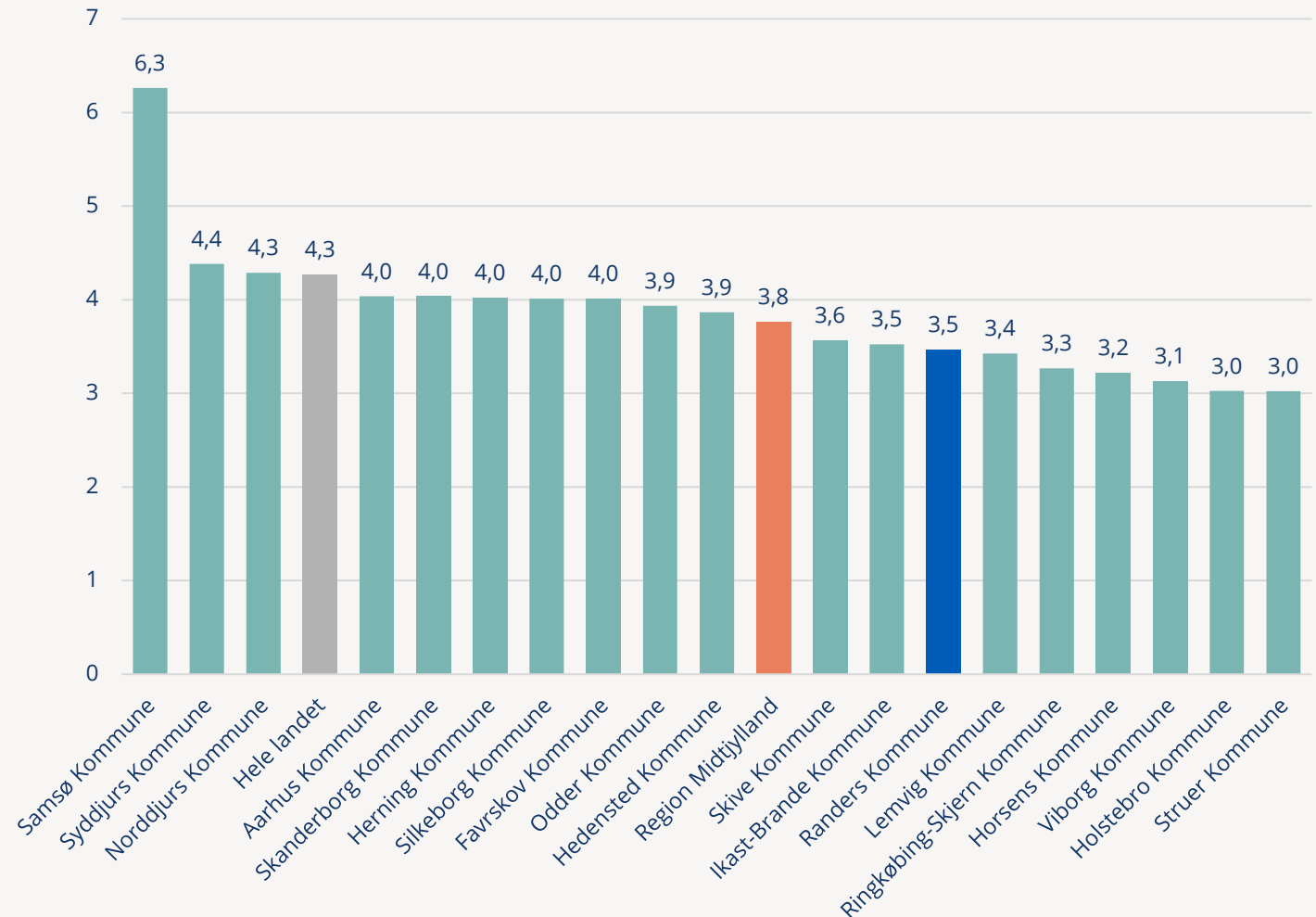
Lav iværksætteraktivitet i Randers Kommune

Nye virksomheder og iværksættere spiller en vigtig rolle for fornyelse, dynamik, innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

Figuren til højre viser iværksætterraten (andelen af nye virksomheder sat i forhold til befolkningen i den erhvervsaktive alder) i 2023 i de midtjyske kommuner sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Randers Kommune havde en iværksætterrata på 3,5 i 2023, hvilket er lidt under gennemsnittet for Region Midtjylland og lavere end landsgennemsnittet.

Figur 4.1. Iværksætterraten i de midtjyske kommuner, 2023

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder pr. 1.000 personer i arbejdsstyrken (15-64 årige). Tallene kan ikke sammenlignes direkte med tidligere års kommunerapporter, der viste etableringsraten (antal nye virksomheder ift. samlet virksomhedsbestand). Vi anvender i denne rapport iværksætterraten, der er et bedre mål for iværksætterkulturen i en kommune.

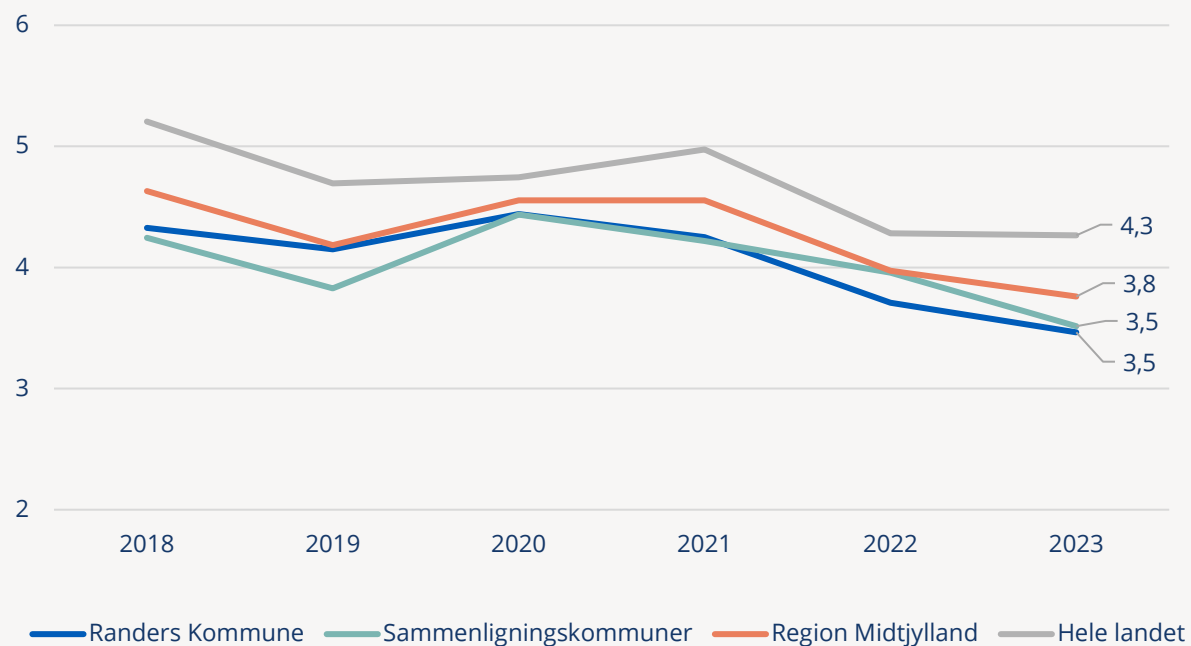
Faldende iværksætteraktivitet siden 2020 i Randers Kommune

Figur 4.2 viser udviklingen i iværksætterraten i perioden 2018-23 for Randers Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Siden 2021 er antallet af iværksættere faldet på både lands- og regionsplan – en udvikling, der bl.a. kan skyldes det stigende renteniveau og usikkerhed knyttet til inflation og geopolitisk ustabilitet. I Randers Kommune har iværksætterraten været faldende siden 2020.

I 2023 lå iværksætterraten i Randers Kommune på niveau med sammenligningskommunerne efter et mindre fald året forinden.

Figur 4.2. Udvikling i iværksætterraten, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Iværksætterraten er opgjort som antal nye virksomheder i året sat i forhold til arbejdsstyrken (15-64 årige).

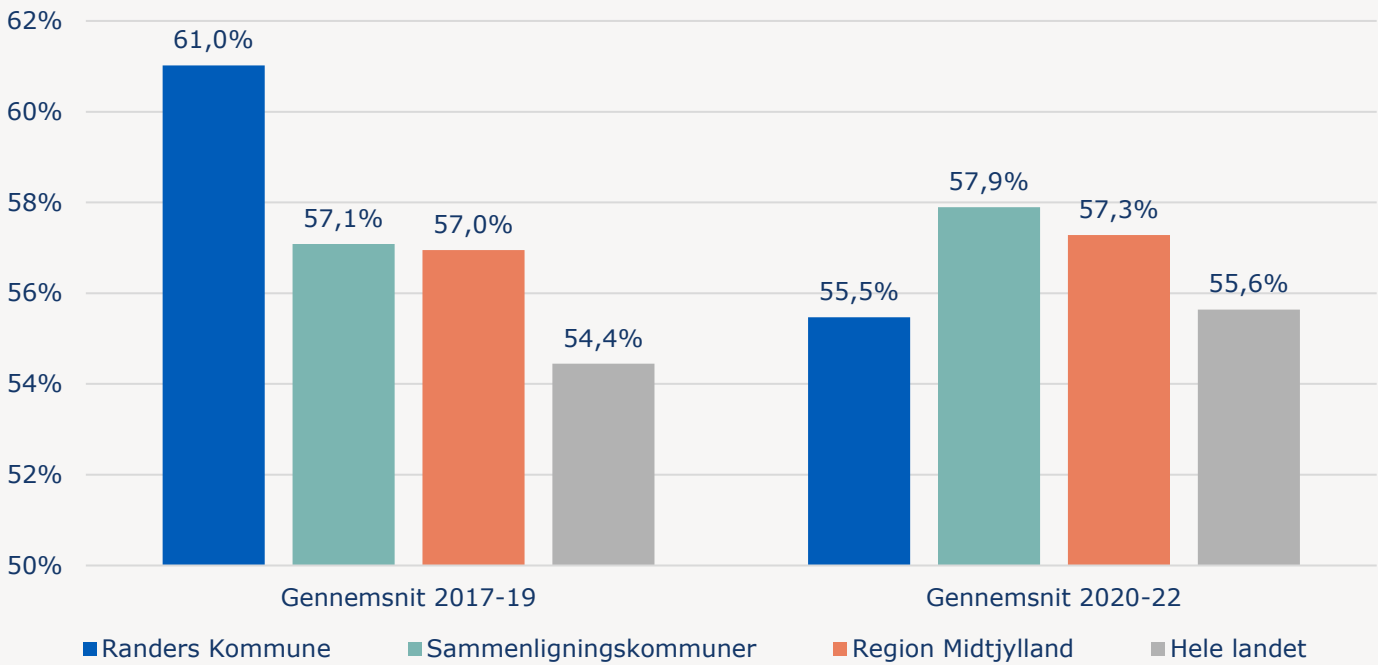

Faldende overlevelsese-rate blandt nye virksomheder

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelsese-raten. Det vil sige andelen af nye virksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet, efter de er etableret. Figur 4.3 viser de gennemsnitlige overlevelsese-rater tre år efter etablering for to perioder. Det fremgår, at overlevelsese-raten i Randers Kommune er faldet fra 2017-19 til 2020-22, hvor den lå lidt under regionsgennemsnittet.

En anden indikator for iværksættervilkårene er de overlevende virksomheders evne til at skabe værdi og arbejdspladser. Tabel 4.1 viser det gennemsnitlige antal jobs i overlevende iværksættervirksomheder tre år efter etableringsåret. Der er igen vist gennemsnittet for to perioder. Både på regions- og landsplan ses en tendens til, at væksten er en smule mindre i den sidste periode, hvilken kan hænge sammen med den økonomiske afmatning i nogle brancher under corona-krisen. Det ses, at jobvæksten i iværksættervirksomheder i Randers Kommune generelt er relativt lav, men uændret mellem de to perioder.

Figur 4.3. Overlevelsese-raten (tre år efter etablering), opdelt på to perioder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.1. Gennemsnitligt antal fuldtidsjobs tre år efter etablering, opdelt på to perioder

Jobskabelse pr. virksomhed	Gns. 2017-2019	Gns. 2020-2022
Randers Kommune	1,7	1,7
Sammenligningskommuner	2,2	1,8
Region Midtjylland	2,1	1,8
Hele landet	2,2	2,0

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Kolonnen for 2017-19 består af virksomheder etableret i 2014-16, mens kolonnen for 2020-22 består af virksomheder etableret i 2017-19.

Iværksætterne er fordelt på mange brancher

For den enkelte kommune kan det endvidere være interessant at se nærmere på inden for hvilke brancher, at der etableres nye virksomheder. Tabel 4.2 viser de nye virksomheders fordeling på brancher i perioden 2022-23 og sammenligner med det øvrige land og regionen som helhed.

Tabellen viser, at iværksætteraktiviteten i Randers Kommune især er koncentreret inden for bygge & anlæg samt finansiering, forsikring og ejendomme, hvor andelen er lidt højere end lands-gennemsnittet. Omvendt er andelen af nye virksomheder inden for videnservice, information og kommunikation (ikt) samt private velfærdsinstitutioner og kultur lidt lavere i Randers Kommune end i resten af landet. Forskellene er dog generelt begrænsede.

Tabel 4.2. Nye virksomheders fordeling på brancher, gennemsnit for 2022-23

Branche	Randers Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Bygge og anlæg	17%	15%	14%	13%
Finansiering, forsikring og ejendomme	16%	15%	15%	12%
Videnservice	13%	14%	15%	17%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	9%	10%	11%	10%
Detailhandel	8%	6%	6%	6%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	8%	9%	8%	8%
Operationel service	7%	7%	7%	9%
Hoteller og restauranter	6%	5%	6%	6%
Industri	5%	4%	4%	3%
Transport	4%	5%	5%	6%
Engroshandel	4%	3%	3%	3%
Information og kommunikation	4%	6%	7%	9%
I alt	100%	100%	100%	100%

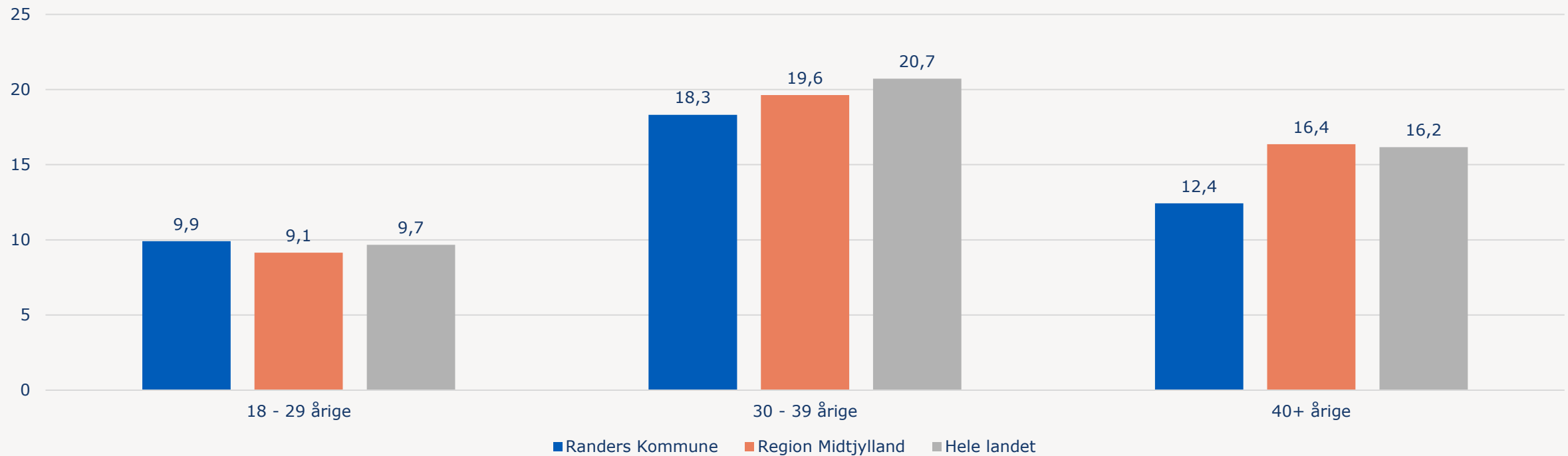
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Virksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

Iværksætterraten er størst blandt de 30-39 årige

Figuren nedenfor belyser de aldersopdelte iværksætterrater. Den viser antallet af iværksættere i tre aldersgrupper over en treårig periode (2021-23) sat i forhold til antallet af borgere i de pågældende aldersgrupper i samme periode. Derved skabes et billede af i hvilken aldersgruppe, at iværksætteraktiviteten er højest, og hvordan kommunen afviger fra lands- og regionsgennemsnittet inden for hver aldersgruppe.

Det ses, at iværksætteraktiviteten er højest blandt 30-39-årige, hvor Randers Kommune dog ligger lidt under regions- og landsgennemsnittet. For aldersgruppen 40+ er iværksætteraktiviteten markant lavere i Randers Kommune end i regionen som helhed, mens de 18-29-årige ligger en smule over regionsgennemsnittet.

Figur 4.4. Antal iværksættere 2021-23 pr. 1.000 indbyggere, opdelt på aldersgrupper

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Figuren er baseret på de fulde stifterteams bag iværksættervirksomhederne. Antal iværksættere er opgjort samlet for den treårige periode pr. 1.000 borgere i den pågældende aldersgruppe, hvor antallet af borgere er opgjort som et gennemsnit for de tre år. For gruppen 40+ er kun medtaget borgere under 70 år.

Andelen af kvindelige iværksættere varierer på tværs af de midtjyske kommuner

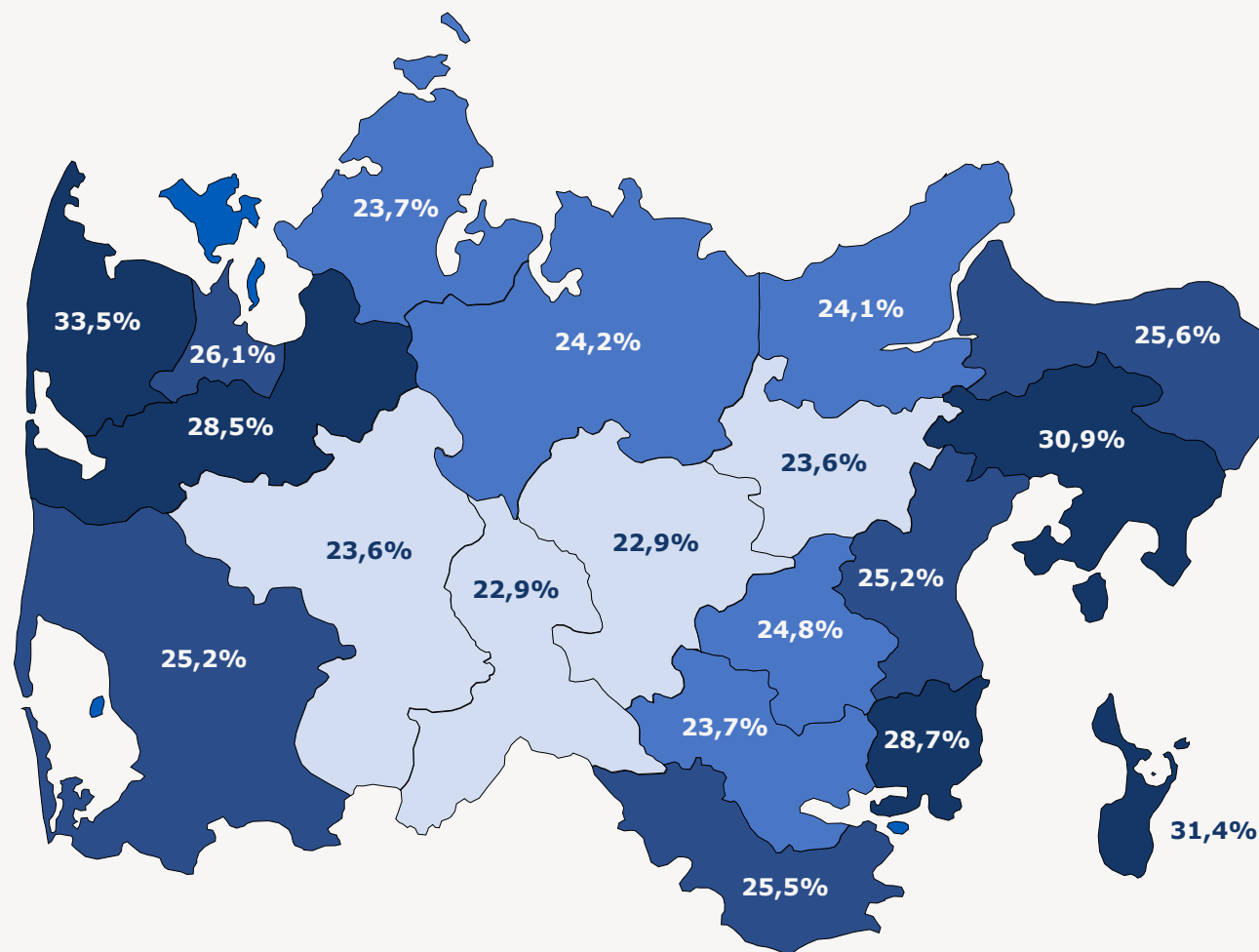
På landsplan er kun ca. en fjerdedel af alle iværksættere kvinder. Det kan skyldes en række barrierer som større usikkerhed på egne evner, et mere beskedent forretningsnetværk, vanskeligere adgang til finansiering og en større bekymring om work-life balance. Det er faktorer, som der kan arbejdes med lokalt i forhold til at støtte og motivere kvinder med interesse for iværksætteri.

Figur 4.5 viser for alle midtjyske kommuner andelen af iværksættere, der var kvinder i perioden 2021-23. Samlet set var andelen af kvindelige iværksættere 25,3 pct. i Region Midtjylland mod 26,3 pct. på landsplan i denne periode.

Som det fremgår, er der betydelige forskelle på tværs af de midtjyske kommuner. Lemvig Kommune topper med en andel på 33,5 pct., mens Silkeborg Kommune sammen med Ikast-Brande Kommune ligger i bunden med en andel på 22,9 pct.

Med en andel på 24,1 pct. ligger Randers Kommune under det midtjyske gennemsnit.

Figur 4.5. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2021-23

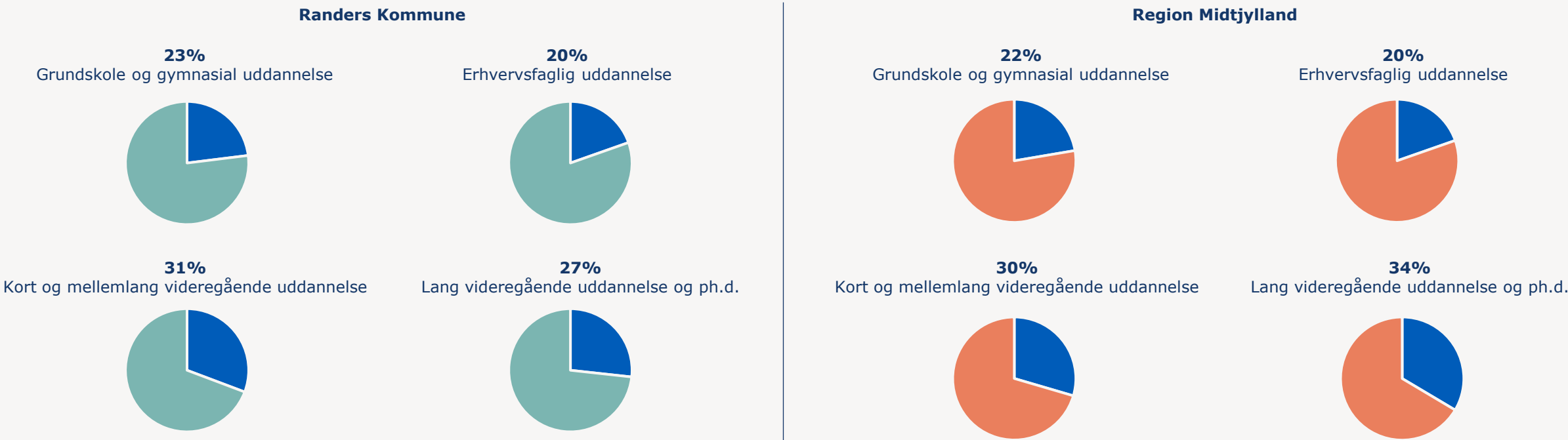
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
 Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Størstedelen af kvindelige iværksættere i Randers Kommune har en kort og mellemlang videregående uddannelse

Forholdet mellem mandlige og kvindelige iværksættere varierer noget på tværs af uddannelsesbaggrund. Det er belyst i figurerne nedenfor, der viser andelen af kvindelige iværksættere i perioden 2021-23 fordelt efter uddannelsesniveau i Randers Kommune og for regionen som helhed.

Som det fremgår, er andelen af kvindelige iværksættere i Region Midtjylland højst blandt personer med en videregående uddannelse, mens den er lavest for personer med en erhvervsfaglig uddannelse. Sammenlignet med regionsgennemsnittet er andelen af kvindelige iværksættere i Randers Kommune lavere blandt personer med en lang videregående uddannelse. Det er således i høj grad i denne gruppe, at årsagen til den lidt lavere andel kvindelige iværksættere skal findes.

Figur 4.6. Andel kvindelige iværksættere opdelt på uddannelsesniveau, 2021-23

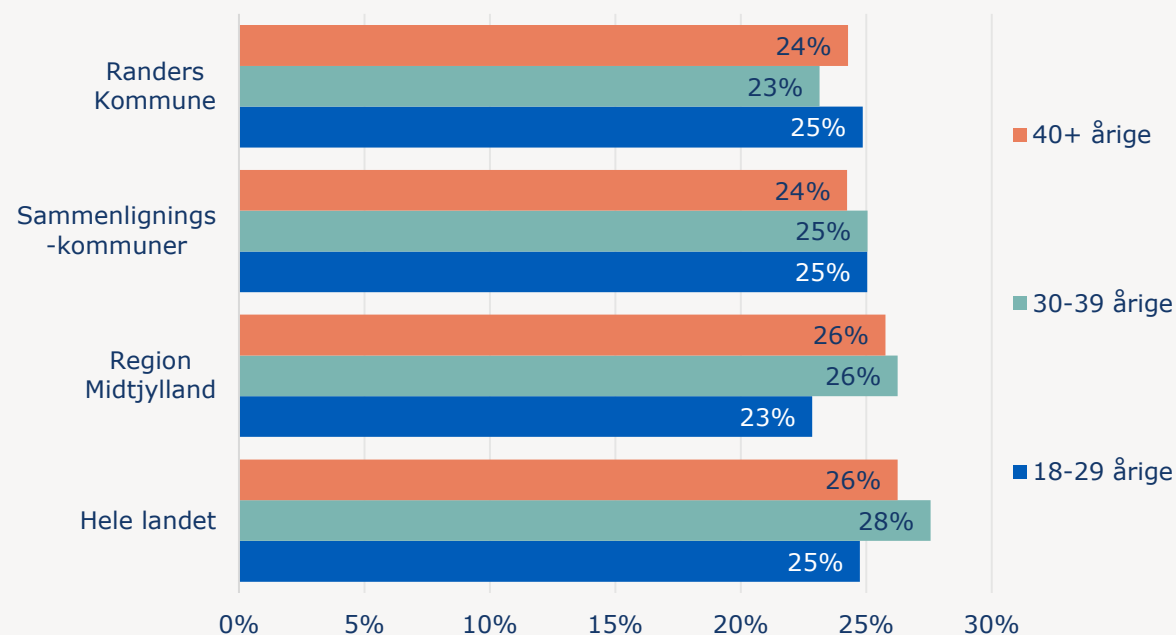
Andelen af kvindelige iværksættere varierer ikke på tværs af aldersgrupper

Et andet interessant perspektiv på lokalt iværksætteri er iværksætternes alder. Iværksætterlysten samt barrierer og usikkerhed knyttet til at starte virksomhed kan variere med alderen.

Derfor viser figur 4.7 andelen af kvindelige iværksættere i forskellige aldersgrupper i henholdsvis Randers Kommune, sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Det fremgår, at andelen af kvindelige iværksættere i Randers Kommune er stort set den samme på tværs af de tre aldersgrupper.

Figur 4.7. Andel kvindelige iværksættere opdelt på aldersgrupper, gennemsnit for 2021-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på det fulde stifterteam bag virksomheden.

Udvikling i andel kvindelige iværksættere i midtjyske kommuner

Tabel 4.3 viser andelen af kvindelige iværksættere i tre tidsperioder. Top-5 er fremhævet i alle tre perioder.

Det fremgår, at mange af de samme kommuner går igen i top-5 over de højeste andele kvindelige iværksættere. Samsø Kommune ligger i top-5 i alle perioder, mens Lemvig Kommune, Syddjurs Kommune, Odder Kommune og Holstebro Kommune er at finde i top-5 i to perioder.

Der er dog også udsving. Fx er Lemvig Kommune gået fra en lav andel kvindelige iværksættere i 2015-17 til en høj andel i de seneste to perioder. Silkeborg Kommune er den eneste kommune, hvor andelen af kvindelige iværksættere har været faldende fra periode til periode. Samlet er andelen på regionsplan steget fra 24,0 pct. til 25,3 pct.

Tabel 4.3. Andel kvindelige iværksættere i de midtjyske kommuner, gennemsnit for 2015-17, 2018-20 & 2021-23

Kommune	2015-17	2018-20	2021-23
Lemvig Kommune	17,4%	27,5%	33,5%
Samsø Kommune	36,3%	26,9%	31,4%
Syddjurs Kommune	26,9%	26,0%	30,9%
Odder Kommune	27,9%	18,6%	28,7%
Holstebro Kommune	24,8%	27,3%	28,5%
Struer Kommune	23,7%	23,9%	26,1%
Norddjurs Kommune	24,6%	27,0%	25,6%
Hedensted Kommune	24,3%	24,1%	25,5%
Aarhus Kommune	23,3%	24,5%	25,2%
Ringkøbing-Skjern Kommune	25,2%	28,6%	25,2%
Skanderborg Kommune	25,5%	26,4%	24,8%
Viborg Kommune	21,9%	21,3%	24,2%
Randers Kommune	24,3%	20,4%	24,1%
Skive Kommune	22,6%	23,7%	23,7%
Horsens Kommune	25,1%	21,4%	23,7%
Favrskov Kommune	24,4%	25,2%	23,6%
Herning Kommune	21,4%	20,9%	23,6%
Ikast-Brande Kommune	24,5%	26,0%	22,9%
Silkeborg Kommune	25,9%	25,2%	22,9%
Region Midtjylland	24,0%	24,2%	25,3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note Andelen af kvindelige iværksættere er baseret på de fulde stifterteams bag virksomhederne.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Vækstvirksomheder og eksport

Det sidste afsnit går i dybden med, hvordan kommunens virksomheder formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og vækstvirksomhedernes fordeling på sektorer.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi blandt kommunens eksporterende virksomheder har udviklet sig.

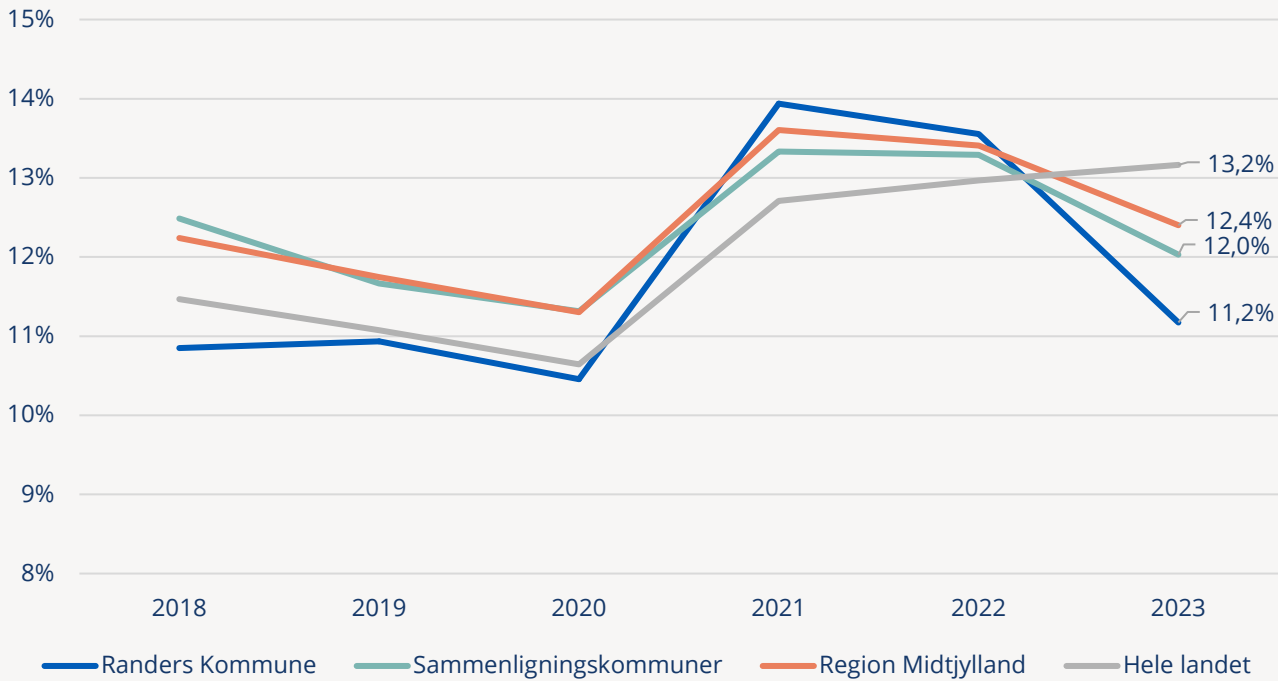
Andelen af vækstvirksomheder faldt betydeligt i 2023

Figur 5.1 viser, hvor stor en andel af kommunens virksomheder der kan karakteriseres som vækstvirksomheder. Den viser således udviklingen i andelen af vækstvirksomheder siden 2018 holdt op mod sammenligningskommunerne, regionen som helhed og hele landet.

Randers Kommune oplevede i 2023 et stort fald i andelen af vækstvirksomheder efter i 2021-22 at have ligget på et niveau højt over regionsgennemsnittet. I 2023 var andelen af vækstvirksomheder i Randers Kommune således 11,2 pct.

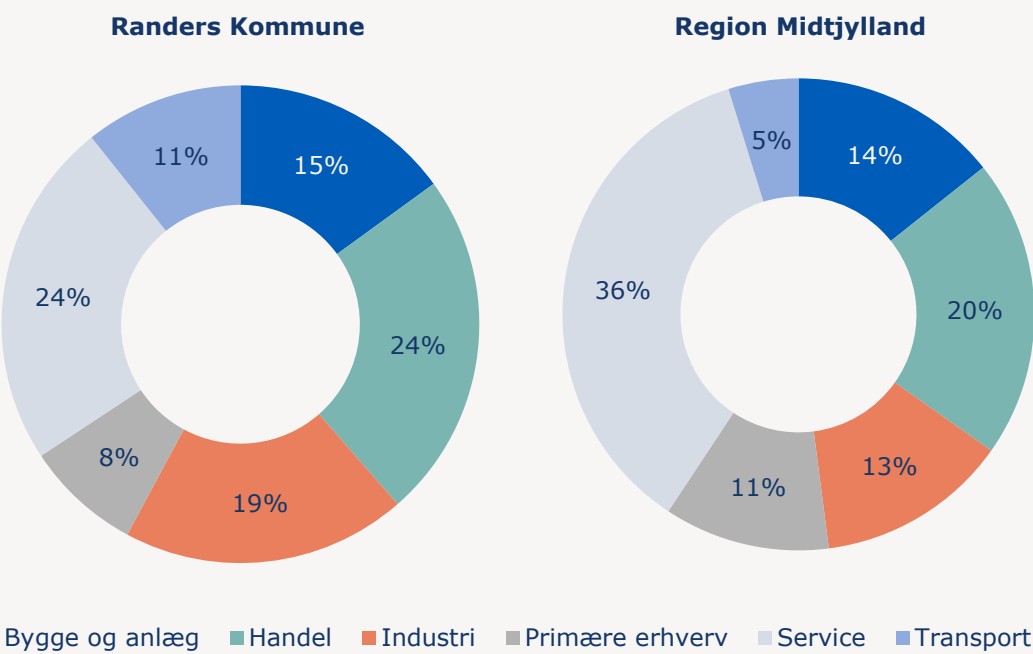
Figuren til højre sammenligner vækstvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer med regionen som helhed. Randers Kommune havde i 2023 en større andel vækstvirksomheder inden for handel og industri, men en markant lavere andel inden for serviceerhvervet.

Figur 5.1. Udvikling i andel virksomheder, der er vækstvirksomheder, 2018-23

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Vækstvirksomheder har haft en omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Analysen omfatter kun virksomheder med mindst to fuldtidsårsverk i starten af den treårige opgørelsesperiode.

Figur 5.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2023

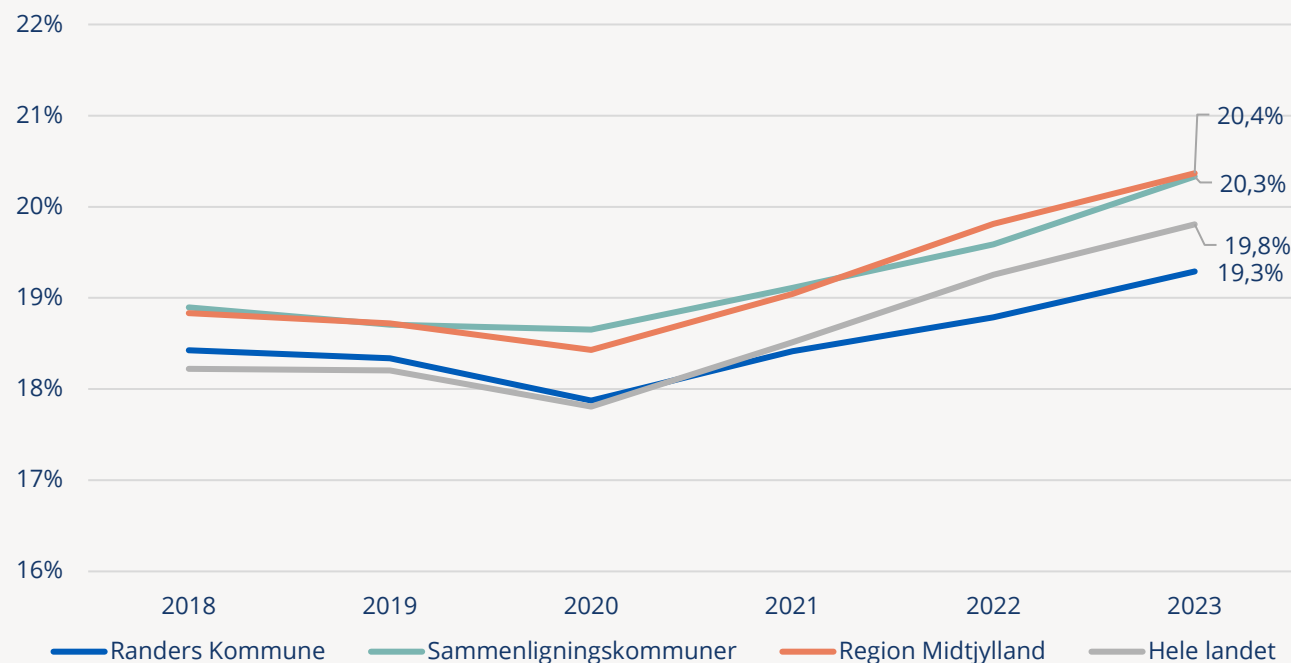
Stor vækst i andelen af virksomheder med eksport i Randers Kommune

Eksportvirksomheder er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse, og de bidrager i høj grad til både den lokale og regionale værdiskabelse. Figur 5.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2018-23, mens figur 5.4 viser eksportvirksomhedernes fordeling på hovedsektorer i Randers Kommune og Region Midtjylland under ét.

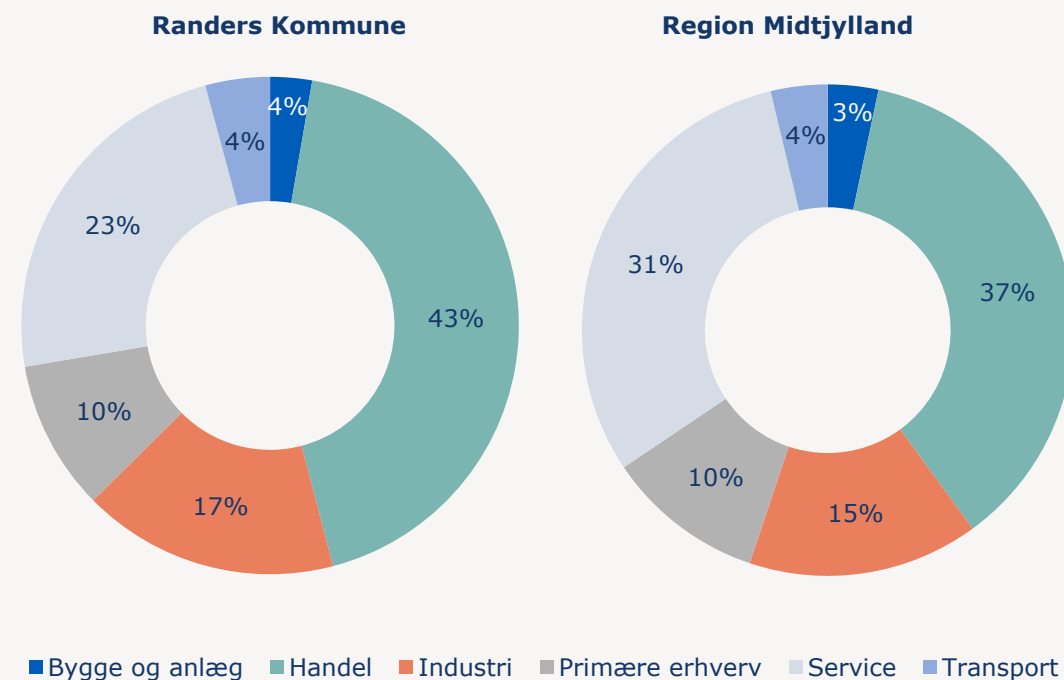
Den første figur viser, at andelen af eksportvirksomheder i Randers er steget siden 2020, hvilket dog også gælder resten af regionen og sammenligningskommunerne. I samtlige år siden 2018 har omfanget af eksportvirksomheder ligget en smule under regionsniveauet.

Figuren til højre viser, at Randers Kommune har flest eksportvirksomheder inden for handel, efterfulgt af service og industri. Sammenlignet med hele regionen har Randers Kommune en lidt større andel eksportvirksomheder inden for handel, mens andelen inden for service er en smule lavere.

Figur 5.3. Udvikling i andel virksomheder, der har eksport, 2018-23

Figur 5.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2023

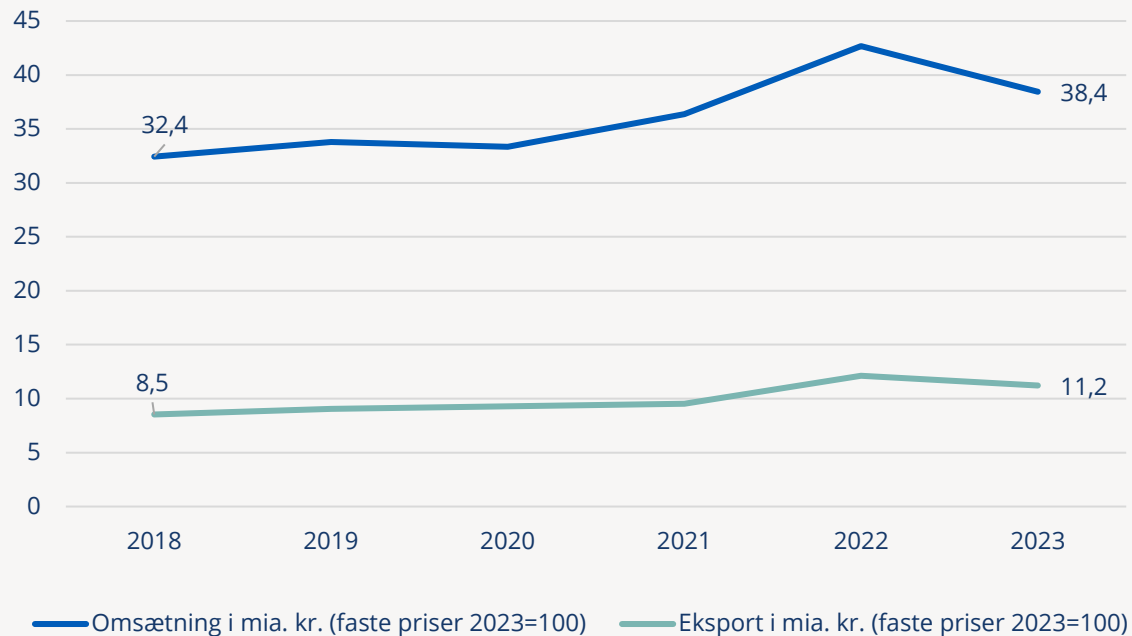
Fald i eksportvirksomhedernes omsætning i 2023

Mens analysen på forrige side gav et billede af, hvor mange virksomheder der eksporterer, giver figurerne nedenfor et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der afsætter uden for landets grænser. Samtidig viser figur 5.5 udviklingen i den samlede omsætning blandt virksomheder med eksport.

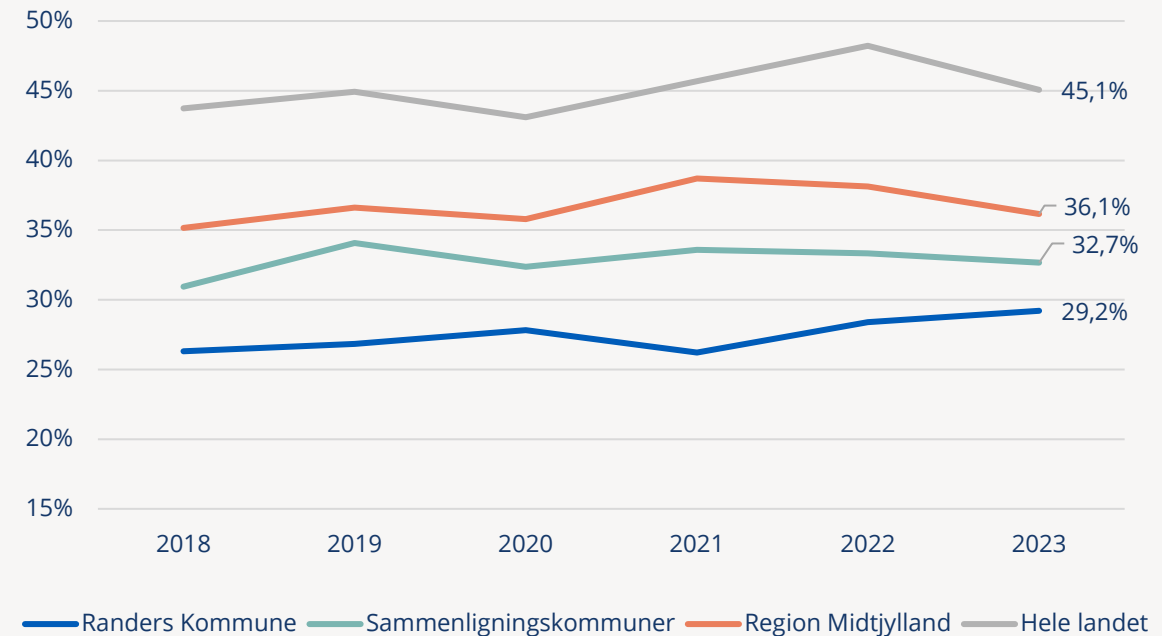
Det fremgår, at den samlede eksportværdi er steget over perioden fra 8,5 mia. kr. til 11,2 mia. kr., samt at eksporten og omsætningen i eksportvirksomhederne toppede i 2022. Specielt den samlede omsætning faldt i 2023.

Figur 5.6 viser, at eksportens andel af den samlede omsætning har været forholdsvis stabil i Randers Kommune gennem perioden. Det fremgår, at eksportandelen fortsat ligger noget under regions- og landsgennemsnittet.

Figur 5.5. Udvikling i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Randers Kommune, mia. kr., 2018-23

Figur 5.6. Udvikling i eksportens andel af omsætningen i eksporterende virksomheder, 2018-23

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group